

A Predictive Model of Self-Differentiation Based on Authoritative Parenting Style with the Mediating Role of Ego Development in Adolescence

1. Saeed Daneshvar[✉]: Department of Psychology, Qo.C., Islamic Azad University, Qom, Iran.

2. Majid Zargham Hajebi^{✉*}: Department of Psychology, Faculty of Humanities, Toloue Mehr University, Qom, Iran.

3. Alireza Aghayousefi[✉]: Department of Psychology, Payame Noor University, Tehran, Iran

*Corresponding Author's Email Address: dr.m.zargham@tolouemehr.ac.ir

Received: 03 June 2026

Revised: 15 September 2026

Accepted: 21 September 2026

Initially Published: 21 September 2026

Final Publication: 23 August 2027

Copyright: © 2027 by the authors.

Published under the terms and conditions of Creative Commons

Attribution-NonCommercial 4.0

International (CC BY-NC 4.0) License.

Abstract:

Objective: The present study aimed to develop and test a predictive model of self-differentiation based on authoritative parenting style with the mediating role of ego development among adolescents.

Methods and Materials: This descriptive-correlational study employed structural equation modeling. The statistical population consisted of all male students aged 14–18 years enrolled in grades 10, 11, and 12 of public upper-secondary schools in Qom during the 2023–2024 academic year. A total of 330 students were selected using multistage cluster random sampling. Data were collected using Buri's Parental Authority Questionnaire, the Differentiation of Self Inventory, and the 18-item short form of Loewinger's Sentence Completion Test for assessing ego development. Data were analyzed using descriptive statistics, Pearson correlation coefficients, confirmatory factor analysis, and structural equation modeling.

Findings: Authoritative parenting was positively and significantly correlated with ego development ($r = 0.722$, $p < 0.01$) and self-differentiation ($r = 0.763$, $p < 0.01$). Ego development was also positively and significantly correlated with self-differentiation ($r = 0.819$, $p < 0.01$). Structural modeling showed that authoritative parenting significantly predicted ego development ($\beta = 0.709$, $t = 18.811$) and self-differentiation ($\beta = 0.715$, $t = 19.289$). Ego development also significantly predicted self-differentiation ($\beta = 0.731$, $t = 20.195$). The coefficient of determination for self-differentiation was $R^2 = 0.589$. Model fit indices, including $GOF = 0.550$, $Q^2 = 0.238$, and $NFI = 0.956$, indicated satisfactory model fit and predictive relevance.

Conclusion: The findings indicate that authoritative parenting and ego development play important roles in explaining adolescents' self-differentiation, suggesting that strengthening supportive and structured parent–adolescent interactions together with intrapersonal developmental processes may contribute to greater psychological autonomy and healthier relational functioning.

Keywords: *Self-Differentiation, Authoritative Parenting Style, Ego Development, Adolescence, Structural Equation Modeling.*

How to Cite: Daneshvar, S., Zargham Hajebi, M., & Aghayousefi, A. (2027). A Predictive Model of Self-Differentiation Based on Authoritative Parenting Style with the Mediating Role of Ego Development in Adolescence. *Journal of Experimental and Cognitive Psychology*, 4(3), 1-23.

مدل پیش‌بینی تمایز یافتگی خویشتن بر اساس سبک والدگری مقتدرانه با نقش میانجی تحول من در نوجوانی

۱. سعید دانشور¹: گروه روانشناسی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران

۲. مجید ضرغام حاجبی^{2*}: گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه طلوع مهر، قم، ایران. (نویسنده مسئول)

۳. علیرضا آقاییوسفی³: گروه روانشناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

*پست الکترونیک نویسنده مسئول: dr.m.zargham@tolouemehr.ac.ir

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف تدوین و آزمون مدل پیش‌بینی تمایز یافتگی خویشتن بر اساس سبک والدگری مقتدرانه با نقش میانجی تحول من در نوجوانان انجام شد.

روش و مواد: پژوهش حاضر از نظر روش، توصیفی - همبستگی از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری شامل تمامی دانش‌آموزان پسر ۱۴ تا ۱۸ ساله پایه‌های دهم، یازدهم و دوازدهم مدارس دولتی متوسطه دوم شهر قم در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بود که از میان آنان ۳۳۰ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه اقتدار والدینی بوری، پرسشنامه تمایز یافتگی خود و فرم کوتاه ۱۸ گویه‌ای آزمون تکمیل جملات لوینگر برای سنجش تحول من بود. داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی، ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل عاملی تأییدی و مدل‌یابی معادلات ساختاری تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد سبک والدگری مقتدرانه با تحول من رابطه مثبت و معناداری داشت $r = 0.722$ ، $p < 0.01$ و با تمایز یافتگی خویشتن نیز به‌طور مثبت و معنادار همبسته بود $r = 0.763$ ، $p < 0.01$. همچنین، بین تحول من و تمایز یافتگی خویشتن رابطه مثبت و معناداری مشاهده شد $r = 0.819$ ، $p < 0.01$. در مدل ساختاری، سبک والدگری مقتدرانه اثر مثبت و معناداری بر تحول من داشت $\beta = 0.709$ ، $t = 18.811$ ، اثر مستقیم آن بر تمایز یافتگی خویشتن نیز معنادار بود $\beta = 0.715$ ، $t = 19.289$ و تحول من نیز تمایز یافتگی خویشتن را به‌طور مثبت پیش‌بینی کرد $\beta = 0.731$ ، $t = 20.195$. مقدار R^2 برای تمایز یافتگی خویشتن برابر با ۰.۵۸۹ بود و شاخص‌های $GOF = 0.550$ ، $Q^2 = 0.238$ و $NFI = 0.956$ برازش مطلوب مدل را نشان دادند.

نتیجه‌گیری: یافته‌ها نشان دادند که سبک والدگری مقتدرانه و تحول من در تبیین تمایز یافتگی خویشتن نوجوانان نقش مهمی دارند و تقویت هم‌زمان کیفیت تعامل والد - نوجوان و فرایندهای رشد درون‌فردی می‌تواند به افزایش استقلال روان‌شناختی و عملکرد ارتباطی سالم‌تر نوجوانان کمک کند.

کلیدواژگان: تمایز یافتگی خویشتن، سبک والدگری مقتدرانه، تحول من، نوجوانی، مدل‌یابی معادلات ساختاری.

نحوه استناددهی: دانشور، سعید، ضرغام حاجبی، مجید، و آقاییوسفی، علیرضا. (۱۴۰۶). دل پیش‌بینی تمایز یافتگی خویشتن بر اساس سبک والدگری مقتدرانه با نقش میانجی تحول من در نوجوانی. *روانشناسی تجربی و شناختی*، ۴(۳)، ۱-۲۳.

تاریخ دریافت: ۱۳ خرداد ۱۴۰۵

تاریخ بازنگری: ۲۴ شهریور ۱۴۰۵

تاریخ پذیرش: ۳۰ شهریور ۱۴۰۵

تاریخ انتشار اولیه: ۳۰ شهریور ۱۴۰۵

تاریخ انتشار نهایی: ۱ شهریور ۱۴۰۶

مجوز و حق نشر: © ۱۴۰۶ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

Extended Abstract

Introduction

Adolescence is a critical developmental period characterized by substantial biological, cognitive, emotional, and interpersonal changes. During this period, individuals are expected to achieve greater psychological autonomy, establish a coherent sense of identity, regulate emotions more effectively, and redefine their relationships with parents and significant others. One of the central developmental challenges of adolescence is learning how to maintain emotional connectedness with the family while simultaneously developing an independent sense of self. Changes in ego development from adolescence to emerging adulthood have been shown to be associated with coping patterns and psychological symptomatology, suggesting that the organization of the self undergoes meaningful developmental transformation during this period (Syed & Seiffge-Krenke, 2015). Moreover, changes in interpersonal relationships during adolescence are closely intertwined with changes in ego development, indicating that personality development cannot be understood independently of the relational context in which adolescents grow (Rogers, 2013).

Within this developmental framework, differentiation of self is considered an important construct for understanding adolescents' capacity to balance autonomy and emotional connectedness. Differentiation of self refers to the ability to distinguish emotional processes from intellectual functioning while preserving a stable sense of identity in close relationships. Highly differentiated individuals are generally better able to maintain their beliefs, values, and emotional boundaries under interpersonal pressure, whereas lower differentiation is typically associated with emotional reactivity, fusion with others, and emotional cutoff. Recent findings have demonstrated meaningful associations between differentiation of self, emotional intelligence, and self-esteem (Ramos-Luna & Oliver, 2024). Differentiation has also been linked to anxiety and family functioning, emphasizing its importance in Bowenian conceptualizations

of psychological adjustment (Thomas et al., 2021). Evidence from Iranian studies has similarly highlighted the relevance of differentiation of self for understanding individual and family functioning (Seyedmajidi et al., 2023).

The family environment is one of the most influential contexts in which differentiation develops. In particular, parenting style provides a relatively stable emotional and behavioral climate through which adolescents experience parental responsiveness, control, warmth, expectations, and autonomy support. Contemporary research emphasizes that parenting styles should be understood as multidimensional patterns involving combinations of responsiveness and demandingness rather than as isolated parental behaviors (Kuppens & Ceulemans, 2019; Smetana, 2017). Furthermore, meta-analytic evidence suggests that associations between parenting styles and developmental outcomes such as behavioral problems and academic achievement are observed across cultural contexts, although their magnitude may vary according to sociocultural conditions (Pinquart & Kauser, 2018).

Among different parenting patterns, authoritative parenting has consistently attracted attention because it combines emotional warmth and responsiveness with clear expectations, behavioral monitoring, and age-appropriate autonomy. This style allows adolescents to express opinions and participate in decision-making while maintaining reasonable parental structure and boundaries. Empirical findings suggest that authoritative or positive parenting is associated with more favorable behavioral and psychological outcomes in adolescents (Sun et al., 2024). Positive parenting has also been linked to academic grit through psychological mediating mechanisms (Lin et al., 2024) and to self-regulated learning through self-esteem (Du et al., 2022). These findings indicate that parenting may affect adolescent adjustment not only directly, but also through internal psychological resources that support self-regulation, autonomy, and identity development.

The association between parenting style and differentiation of self has been supported by both Iranian and international studies. Research conducted among adolescents has shown relationships between parenting styles, self-concept, and differentiation (Beheshti-Rouy et al., 2012; Rafahi & Rafahi, 2014). Other Iranian studies have reported meaningful associations between maternal and paternal parenting styles and differentiation of self (Lotfifarghi & Zahrakar, 2014). More recent evidence suggests that adolescent differentiation may mediate the relationship between perceived parenting styles and parent-adolescent conflict (Allahdad & Abolhasani, 2025). In addition, differentiation has been identified as part of the psychological mechanisms connecting parent-child relationship quality with identity-related difficulties in adolescents (Jafari et al., 2024). These findings support the assumption that adolescents who experience supportive but structured parenting may be more capable of preserving emotional autonomy without sacrificing family connectedness.

A potentially important mechanism underlying this relationship is ego development. Ego development refers to the progressive organization of the individual's ways of understanding the self, others, interpersonal relationships, rules, responsibilities, and internal experiences. According to Loevinger's developmental framework, ego development progresses from relatively impulsive, dependent, and externally regulated forms of functioning toward greater self-awareness, conscientiousness, individuality, autonomy, and integration (Loevinger, 2014). Higher levels of ego development are therefore associated with increasing complexity in meaning-making, perspective-taking, and self-regulation. Empirical evidence has also connected ego development with ethical decision-making and more sophisticated cognitive and interpersonal functioning (Lambie et al., 2011). The construct has additionally received methodological support through contemporary

approaches to scoring and assessing developmental levels of ego functioning (O'Fallon et al., 2020).

Parenting practices may play an important role in facilitating ego development. Research has shown that parental rearing styles are associated with adolescent ego identity and that psychological attitudes may mediate this relationship (Ding et al., 2024). Positive coparenting and the broader family relational environment have also been associated with adolescent ego identity through relational pathways (Ji et al., 2023). Likewise, parenting styles have been linked to identity development and adjustment through the satisfaction of psychological needs (Cordeiro et al., 2018). Iranian research has also suggested associations between parenting styles and ego strength (Besharat, 2015), as well as the role of parenting and ego-related resources in adolescents' vulnerability to maladaptive outcomes (Narimani & Parnian Khooy, 2021). These findings provide a conceptual basis for considering ego development as an intervening mechanism between parenting and differentiation.

Accordingly, the present study proposed that authoritative parenting may contribute to differentiation of self both directly and through ego development. Such a model integrates a family-level variable with an intrapersonal developmental mechanism and may therefore provide a more comprehensive explanation of adolescent differentiation. Structural equation modeling is particularly suitable for testing such multivariate relationships because it allows the simultaneous assessment of direct and indirect associations among latent constructs (Kline, 2016). The present study therefore aimed to develop and test a predictive model of differentiation of self based on authoritative parenting style, with ego development as a mediating variable among male adolescents.

Methods and Materials

The present study used a descriptive-correlational design based on structural equation modeling. The statistical population consisted of all male students aged 14 to 18 years

who were enrolled in grades 10, 11, and 12 in public upper-secondary schools in Qom during the 2023–2024 academic year. Participants were selected through multistage cluster random sampling. First, an educational district was selected randomly from the city, after which public boys' secondary schools and classes from the three grade levels were randomly selected. All eligible students in the selected classes were invited to participate. Based on sample size requirements for structural equation modeling and allowances for incomplete responses and attrition, the final sample consisted of 330 students.

Inclusion criteria were enrollment in grades 10 to 12 in a public boys' upper-secondary school in Qom, age between 14 and 18 years, willingness to participate, and provision of informed consent in accordance with the requirements for research involving minors. Exclusion criteria included incomplete questionnaires, substantial missing responses, withdrawal from participation, and unusable response patterns.

Authoritative parenting was assessed using Buri's Parental Authority Questionnaire. The questionnaire contains 30 items assessing permissive, authoritarian, and authoritative parenting styles, with 10 items for each dimension. Responses are scored on a five-point Likert scale, and the authoritative parenting subscale was used as the main predictor in the present study.

Differentiation of self was assessed using the revised Differentiation of Self Inventory. The 43-item instrument evaluates four dimensions: emotional reactivity, I-position, emotional cutoff, and fusion with others. Items are rated on a six-point Likert scale, with higher overall scores representing greater differentiation after appropriate reverse scoring.

Ego development was assessed using the short 18-item male version of the Sentence Completion Test derived from Loevinger's ego development framework. Participants completed open-ended sentence stems, and responses were classified according to developmental levels ranging from impulsive to integrated functioning. Individual item ratings

and the overall response pattern were considered in determining the final ego development score.

Data were analyzed using SPSS version 27 and structural equation modeling procedures. Descriptive statistics included frequencies, percentages, means, standard deviations, skewness, and kurtosis. Pearson correlation coefficients were calculated to assess bivariate associations. Confirmatory factor analysis was used to evaluate measurement adequacy, and structural equation modeling was applied to test the proposed direct paths. Model quality was evaluated using the coefficient of determination, communality, goodness-of-fit, predictive relevance, and NFI indices. Statistical significance was set at 0.05.

Findings

The sample included 330 male adolescents aged 14 to 18 years. The largest age group consisted of 16-year-old students, accounting for 21.8% of the sample, whereas 14-year-old students constituted the smallest age group at 18.2%. Regarding educational grade, 33.9% were in grade 10, 32.4% in grade 11, and 33.6% in grade 12. In terms of academic field, 42.4% studied experimental sciences, 29.7% mathematics and physics, and 27.9% humanities.

The mean score for authoritative parenting was 3.47, with a total mean score of 34.70 and a standard deviation of 0.78. The mean score for differentiation of self was 3.83, with a total mean score of 176.18 and a standard deviation of 0.80. Ego development had a mean of 5.86, a total mean score of 105.48, and a standard deviation of 0.71. Skewness values for authoritative parenting, differentiation of self, and ego development were -0.06, -0.12, and -0.04, respectively, while kurtosis values were 0.37, -0.09, and -0.19. These values indicated no substantial deviation from normality.

Correlation analysis demonstrated significant positive associations among all study variables. Authoritative parenting was positively correlated with ego development ($r = 0.722$, $p < 0.01$) and differentiation of self ($r = 0.763$, $p < 0.01$). Ego development showed the strongest correlation with differentiation of self ($r = 0.819$, $p < 0.01$).

Structural path analysis indicated that authoritative parenting significantly and positively predicted ego development ($\beta = 0.709$, $t = 18.811$). Authoritative parenting also significantly predicted differentiation of self ($\beta = 0.715$, $t = 19.289$). In addition, ego development had a significant positive effect on differentiation of self ($\beta = 0.731$, $t = 20.195$). All direct structural paths were statistically significant.

The coefficient of determination for differentiation of self was $R^2 = 0.589$, indicating that the predictors in the model explained 58.9% of the variance in differentiation of self. The communality index was 0.565. The overall goodness-of-fit index was calculated as $GOF = 0.550$, indicating adequate overall model fit. The predictive relevance index was $Q^2 = 0.238$, reflecting acceptable predictive power. The NFI value was 0.956, further supporting satisfactory model fit. Factor loadings exceeded 0.40 and their corresponding t values were greater than 1.96, supporting the adequacy of the measurement model.

Discussion and Conclusion

The findings demonstrated that authoritative parenting was strongly and positively associated with both ego development and differentiation of self. Adolescents who perceived their parents as combining emotional warmth, responsiveness, clear expectations, and reasonable behavioral control tended to show higher levels of psychological development and greater capacity to maintain an autonomous sense of self within close relationships. This pattern suggests that authoritative parenting may create a family environment in which adolescents are able to develop independence without experiencing emotional disconnection from their parents.

The significant relationship between authoritative parenting and ego development indicates that structured but supportive parenting may facilitate more advanced forms of self-organization. When adolescents are encouraged to express opinions, participate in decisions, and assume age-appropriate responsibility within clear boundaries, they may have more opportunities to develop self-awareness,

perspective-taking, accountability, and autonomous decision-making. These competencies are central to higher levels of ego development and may explain why authoritative parenting was strongly associated with this construct.

Authoritative parenting also directly predicted differentiation of self. This finding implies that adolescents raised in a relational climate characterized by warmth and reasonable structure may become better able to regulate emotional responses, maintain personal beliefs under interpersonal pressure, and preserve closeness without excessive fusion. Such adolescents may learn that disagreement does not necessarily threaten emotional bonds and that autonomy can coexist with family attachment.

Ego development was also a strong predictor of differentiation of self and showed the highest bivariate association with this outcome. This suggests that differentiation may partly depend on the adolescent's broader level of personality organization. More developmentally advanced adolescents may be better able to tolerate ambiguity, recognize multiple perspectives, regulate impulses, and understand both their own and others' emotional experiences. These capacities are highly relevant to maintaining psychological boundaries and balancing intimacy with autonomy.

Taken together, the structural pattern supports the conceptual assumption that ego development can function as an important mechanism linking family experiences with differentiation of self. Although the reported results primarily established significant direct structural paths, the overall configuration of associations is compatible with a developmental process in which authoritative parenting contributes to more mature ego organization, which in turn supports greater differentiation. The relatively high explained variance in differentiation of self and the acceptable fit and predictive indices further support the usefulness of the proposed model.

The findings also have practical implications for adolescent counseling and family-based interventions.

Programs designed to enhance differentiation should not focus solely on adolescents' individual emotional skills, but should also address parenting practices and the broader family relational climate. Helping parents establish clear expectations while supporting autonomy, open communication, and respectful disagreement may strengthen developmental processes that contribute to psychological maturity. At the same time, interventions aimed at adolescents can emphasize self-awareness, emotional regulation, independent decision-making, responsibility, and the ability to preserve a stable sense of self within close relationships.

In conclusion, the present study showed that authoritative parenting and ego development are important predictors of differentiation of self among male adolescents. The proposed model demonstrated acceptable explanatory and predictive capacity, indicating that differentiation of self is best understood as the product of both family-level and intrapersonal developmental processes. These findings underscore the importance of integrating parenting practices with adolescent personality development when seeking to understand or strengthen psychological autonomy and relational functioning during adolescence.

مقدمه

نوجوانی یکی از حساس‌ترین دوره‌های تحول انسان است که در آن تغییرات گسترده زیستی، شناختی، هیجانی و اجتماعی هم‌زمان رخ می‌دهند و فرد با تکالیف تحولی مهمی همچون کسب استقلال روان‌شناختی، بازتعریف روابط با والدین، شکل‌دهی هویت، تنظیم هیجان‌ها و ایجاد تصویری منسجم‌تر از خود مواجه می‌شود. در این دوره، نوجوان به تدریج از وابستگی دوران کودکی فاصله می‌گیرد و در عین حفظ پیوندهای عاطفی با خانواده، برای دستیابی به خودمختاری و تعریف مرزهای فردی تلاش می‌کند. کیفیت موفقیت در این فرایند می‌تواند بر سازگاری روان‌شناختی، روابط بین فردی و نحوه مواجهه فرد با چالش‌های مراحل بعدی زندگی اثرگذار باشد. پژوهش‌های تحولی نشان داده‌اند که تحول هویت و ساختارهای مرتبط با «من» در فاصله نوجوانی تا بزرگسالی نوظهور فرایندی پویا است و تغییر در این ساختارها با شیوه‌های مقابله و نشانه‌های روان‌شناختی همراه می‌شود (Syed & Seiffge-Krenke, 2015). همچنین، بررسی فرایند تحول نوجوانان نشان می‌دهد که تغییرات در روابط بین فردی و رشد ساختار من به‌طور متقابل با یکدیگر مرتبط‌اند و نمی‌توان تحول روان‌شناختی نوجوان را مستقل از زمینه ارتباطی و خانوادگی او در نظر گرفت (Rogers, 2013). در چنین بستری، تمایز یافتگی خویش‌نشان به‌عنوان یکی از سازه‌های اساسی در تبیین ظرفیت نوجوان برای حفظ فردیت در عین تداوم پیوند عاطفی با خانواده اهمیت ویژه‌ای پیدا می‌کند.

تمایز یافتگی خویش‌نشان به توانایی فرد برای ایجاد تعادل میان فرایندهای عقلانی و هیجانی و نیز میان استقلال و صمیمیت در روابط اشاره دارد. فرد تمایز یافته می‌تواند در موقعیت‌های عاطفی شدید، ضمن تجربه هیجان، موضع فکری و ارزش‌های شخصی خود را حفظ کند و بدون گسست عاطفی یا وابستگی افراطی با دیگران رابطه داشته باشد. در مقابل، تمایز یافتگی پایین

می‌تواند با واکنش‌پذیری هیجانی بیشتر، هم‌آمیختگی شدید با دیگران، دشواری در حفظ موضع شخصی و تمایل به گریز عاطفی همراه باشد. یافته‌های معاصر نشان می‌دهند که تمایز یافتگی خویش‌نشان با متغیرهای مهم فردی نظیر هوش هیجانی و عزت‌نفس ارتباط دارد و سطوح بالاتر آن با منابع روان‌شناختی مطلوب‌تری همراه است (Ramos-Luna & Oliver, 2024). همچنین، اضطراب به‌عنوان یکی از فرایندهای هیجانی مهم با تمایز یافتگی ارتباط دارد و در رویکردهای مبتنی بر نظریه بوئن، سطح تمایز یافتگی فرد می‌تواند برای فهم الگوهای اضطرابی و روابط خانوادگی اهمیت داشته باشد (Thomas et al., 2021). در مطالعات ایرانی نیز تمایز یافتگی خویش‌نشان در بافت خانواده مورد توجه گسترده قرار گرفته و فراتحلیل پژوهش‌های داخلی نشان داده است که این سازه در تبیین طیفی از کیفیت‌های فردی و خانوادگی جایگاهی مهم دارد (Seyedmajidi et al., 2023).

اهمیت تمایز یافتگی در دوره نوجوانی زمانی برجسته‌تر می‌شود که توجه شود نوجوان باید به‌صورت هم‌زمان دو تکلیف ظاهراً متعارض را مدیریت کند: از یک سو، به حفظ تعلق و پیوند عاطفی با والدین نیاز دارد و از سوی دیگر، باید هویت، ارزش‌ها، تصمیم‌ها و مرزهای مستقل خود را توسعه دهد. بر این اساس، تمایز یافتگی نه به معنای فاصله‌گیری عاطفی از خانواده، بلکه به معنای توانایی حفظ یک «خود» نسبتاً پایدار در درون روابط نزدیک است. مطالعات انجام‌شده در زمینه ارتباط میان تحول هویت، تمایز یافتگی و شیوه‌های والدگری نشان داده‌اند که این سه حوزه به‌طور معناداری به یکدیگر مرتبط‌اند و کیفیت تعاملات والد - فرزند می‌تواند با نحوه شکل‌گیری استقلال روان‌شناختی و هویت نوجوان ارتباط داشته باشد (Ragelienė & Justickis, 2016). همچنین، بررسی نوجوانان در بافت ایرانی نشان داده است که سبک‌های والدگری، خودپنداره و تمایز یافتگی خویش‌نشان روابط قابل‌توجهی با یکدیگر دارند (Beheshti-Rouy et al., 2012). نتایج

پژوهش‌های دیگر داخلی نیز رابطه میان سبک‌های والدگری پدر و مادر و تمایز یافتگی را تأیید کرده‌اند (Lotfifarghi & Zahrakar, 2014) و ارتباط سبک والدگری، خودپنداره و تمایز یافتگی در دانش‌آموزان دبیرستانی نیز گزارش شده است (Rafahi & Rafahi, 2014).

در میان عوامل محیطی مؤثر بر تحول نوجوان، خانواده و به‌ویژه سبک والدگری از بنیادی‌ترین عوامل محسوب می‌شوند. سبک والدگری مجموعه‌ای نسبتاً پایدار از نگرش‌ها، رفتارها و الگوهای تعاملی والدین است که فضای هیجانی رابطه والد - فرزند را شکل می‌دهد و نحوه پاسخ‌گویی والدین به نیازهای استقلال، کنترل، حمایت و ارتباط فرزند را مشخص می‌کند. ادبیات معاصر والدگری تأکید می‌کند که سبک‌های والدگری باید در قالب ترکیبی از ابعادی مانند پاسخ‌دهی، گرمی، کنترل و مطالبه‌گری فهمیده شوند و اثر آنها نیز می‌تواند با توجه به بافت فرهنگی و ویژگی‌های فرزند متفاوت باشد (Smetana, 2017). بررسی دقیق‌تر مفهوم سبک‌های والدگری نیز نشان داده است که الگوهای والدگری صرفاً طبقه‌بندی‌های ساده رفتاری نیستند، بلکه ترکیب چند بعد از رفتار والدین را منعکس می‌کنند و برای تبیین پیامدهای تحولی فرزندان باید تفاوت میان این ابعاد مورد توجه قرار گیرد (Kuppens & Ceulemans, 2019). در همین راستا، یافته‌های فراتحلیلی نشان داده‌اند که روابط میان سبک‌های والدگری، مشکلات رفتاری و عملکرد تحصیلی در فرهنگ‌های مختلف مشاهده می‌شود، هرچند شدت این روابط می‌تواند بسته به زمینه فرهنگی متفاوت باشد (Pinquart & Kauser, 2018).

سبک والدگری مقتدرانه از جمله الگوهایی است که در آن حمایت و پاسخ‌دهی عاطفی با نظارت، انتظارات روشن و اعمال حدود متناسب همراه می‌شود. در این سبک، والد ضمن تعیین قواعد و انتظارات، امکان گفت‌وگو، استدلال، ابراز نظر و افزایش تدریجی استقلال را برای فرزند فراهم می‌کند. از این رو، می‌توان انتظار داشت که نوجوان در چنین محیطی فرصت بیشتری

برای تمرین تصمیم‌گیری مستقل، تنظیم هیجان و شکل‌دهی یک موضع شخصی داشته باشد. پژوهش‌های جدید نشان داده‌اند که والدگری مقتدرانه می‌تواند در ارتباط با مشکلات رفتاری نوجوانان نقش حفاظتی داشته باشد و از طریق سازوکارهای میانجی و تعدیل‌کننده بر پیامدهای رفتاری آنان اثر بگذارد (Sun et al., 2024). همچنین، سبک والدگری مثبت با پشتکار تحصیلی نوجوانان مرتبط دانسته شده و بخشی از این رابطه از طریق فرایندهای روان‌شناختی واسطه‌ای تبیین می‌شود (Lin et al., 2024). شواهد دیگری نیز نشان می‌دهد که والدگری مثبت می‌تواند یادگیری خودتنظیمی نوجوانان را تقویت کند و عزت‌نفس یکی از سازوکارهایی است که این ارتباط را انتقال می‌دهد (Du et al., 2022). بنابراین، پیامدهای والدگری مقتدرانه صرفاً به رفتارهای قابل مشاهده محدود نیست و ممکن است از طریق تحول ساختارهای درونی شخصیت عمل کند.

مطالعات مربوط به سلامت و سازگاری نوجوانان نیز بر اهمیت سبک والدگری تأکید کرده‌اند. رابطه میان سبک والدگری ادراک‌شده و بهزیستی روان‌شناختی نوجوانان نشان می‌دهد که کیفیت رفتار والدین می‌تواند با تجربه روانی مثبت یا منفی نوجوانان ارتباط داشته باشد (Francis et al., 2021). باین حال، اثر والدگری در خلأ فرهنگی رخ نمی‌دهد؛ برای مثال، رابطه سبک والدگری با تنظیم هیجان و مشکلات رفتاری کودکان و نوجوانان می‌تواند تحت تأثیر ارزش‌های فرهنگی قرار گیرد (Haslam et al., 2020). در بافت ایرانی نیز سبک‌های والدگری با متغیرهای شخصیتی و تحولی مختلف مرتبط شناخته شده‌اند. رابطه سبک‌های والدگری والدین با کمال‌گرایی فرزندان نشان می‌دهد که فضای تربیتی خانواده در شکل‌گیری معیارها و شیوه‌های ارزیابی خود نقش دارد (Besharat et al., 2011). افزون بر این، تفاوت سبک‌های والدگری با قدرت «من» فرزندان ارتباط داشته است (Besharat, 2015) و سبک‌های والدگری همراه با قدرت من در پیش‌بینی آسیب‌پذیری نوجوانان

نشانه‌شناسی روان‌شناختی همراه باشد (Syed & Seiffge-Krenke, 2015).

در همین چارچوب، انتظار می‌رود نوجوانانی که به سطوح بالاتری از تحول من دست می‌یابند، توان بیشتری برای پذیرش پیچیدگی روابط، تشخیص دیدگاه خود از دیگران، تحمل تعارض و تنظیم پاسخ‌های هیجانی داشته باشند؛ ویژگی‌هایی که از نظر مفهومی با تمایز یافتگی خویش‌شناسی قابل توجهی دارند. یافته‌های داخلی نیز نشان داده‌اند که تحول من و تمایز یافتگی می‌توانند در کنار یکدیگر در تبیین تفاوت‌های روان‌شناختی افراد نقش داشته باشند (Hosseini & Kachouei, 2021). این پیوند نظری، تحول من را به گزینه‌ای مهم برای توضیح سازوکار ارتباط میان تجربه‌های تربیتی در خانواده و تمایز یافتگی نوجوان تبدیل می‌کند.

از سوی دیگر، شواهد تجربی نشان می‌دهند که محیط خانواده و شیوه تعامل والدین می‌تواند با رشد هویت و ساختار «من» نوجوان ارتباط داشته باشد. پژوهش درباره سبک‌های تربیتی والدین و هویت من نشان داده است که شیوه‌های فرزندپروری والدین با وضعیت هویت نوجوان مرتبط است و نگرش‌های روان‌شناختی نوجوان می‌تواند بخشی از این رابطه را میانجی‌گری کنند (Ding et al., 2024). همچنین، هم‌والدگری مثبت مادران از طریق کیفیت روابط درون خانواده و روابط همسالان با هویت من نوجوان مرتبط شناخته شده است (Ji et al., 2023). در پژوهشی دیگر، سبک‌های والدگری با تحول هویت و سازگاری در گذارهای تحصیلی و شغلی مرتبط بودند و ارضای نیازهای روان‌شناختی به‌عنوان سازوکار میانجی این رابطه عمل کرد (Cordeiro et al., 2018). پژوهش‌های داخلی نیز نشان داده‌اند که سبک‌های هویت می‌توانند در رابطه میان شیوه‌های والدگری ادراک‌شده و برخی نگرش‌ها و باورهای اجتماعی نقش واسطه‌ای داشته باشند (Bayrami et al., 2024). این مجموعه یافته‌ها از این فرض حمایت می‌کند که اثر والدگری بر پیامدهای تحولی نوجوانان اغلب مستقیم و ساده نیست، بلکه از

نسبت به رفتارهای پرخطر و اعتیاد نقش داشته‌اند (Narimani & Parnian, 2021).

یافته‌های مربوط به نوجوانان ایرانی همچنین نشان داده‌اند که رضایت نیازهای اساسی روان‌شناختی می‌تواند در ارتباط میان سبک والدگری و عزت‌نفس نقش واسطه‌ای داشته باشد (Sepehrian Azar et al., 2013).

یکی از سازوکارهای بالقوه‌ای که می‌تواند رابطه میان والدگری مقتدرانه و تمایز یافتگی خویش‌شناسی را توضیح دهد، تحول من است. تحول من به سازمان‌یافتگی تدریجی شیوه‌ای اشاره دارد که فرد از طریق آن خود، دیگران، قواعد اجتماعی، تعارض‌ها، مسئولیت‌ها و تجربه‌های درونی را معنا می‌کند. در نظریه تحول من، رشد شخصیت به‌صورت حرکت از شیوه‌های ساده‌تر، تکانه‌ای‌تر و وابسته‌تر در سازمان‌دهی تجربه به سمت سطوح پیچیده‌تر خودآگاهی، مسئولیت‌پذیری، فردیت، خودگردانی و یکپارچگی مفهوم‌پردازی می‌شود (Loevinger, 2014). بنابراین، تحول من صرفاً افزایش یک ویژگی شخصیتی نیست، بلکه بیانگر تغییر کیفی در ساختار معنادهی و نحوه سازمان‌دهی تجربه است. پژوهش درباره تحول من نشان داده است که این سازه با قضاوت اخلاقی، تصمیم‌گیری و نحوه پردازش مسائل پیچیده ارتباط دارد (Lambie et al., 2011). همچنین، تحول من را می‌توان به شیوه‌های نسبتاً عینی از طریق تحلیل پاسخ‌های زبانی ارزیابی کرد و مطالعات روان‌سنجی جدیدتر نیز امکان سنجش سطوح آن بر اساس ابعاد ساختاری زبان را تأیید کرده‌اند (O'Fallon et al., 2020).

از منظر تحولی، نوجوانی دوره‌ای مهم برای تحول من است، زیرا افزایش توانایی تفکر انتزاعی، گسترش روابط اجتماعی، تعارض میان وابستگی و استقلال و مواجهه با نقش‌ها و انتظارات جدید زمینه لازم برای بازسازمان‌دهی ساختار «من» را فراهم می‌کند. شواهد طولی نشان داده‌اند که تحول من از نوجوانی به بزرگسالی نوظهور می‌تواند با تغییر در راهبردهای مقابله‌ای و

بنابراین، هدف پژوهش حاضر تدوین و آزمون مدل پیش‌بینی تمایز‌یافتگی خویشتن بر اساس سبک والدگری مقتدرانه با نقش میانجی تحول من در نوجوانان بود.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر روش، توصیفی - همبستگی از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری بود و با هدف تدوین و آزمون مدل پیش‌بینی تمایز‌یافتگی خویشتن بر اساس سبک والدگری مقتدرانه با نقش میانجی تحول من در نوجوانان انجام شد. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان پسر ۱۴ تا ۱۸ ساله پایه‌های دهم، یازدهم و دوازدهم مدارس دولتی متوسطه دوم شهر قم در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بود. نمونه‌گیری به روش تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انجام شد؛ به این صورت که ابتدا از میان مناطق آموزشی شهر قم، یک منطقه به صورت تصادفی انتخاب شد. سپس، از میان مدارس دولتی متوسطه دوم پسرانه واقع در منطقه منتخب، مدارس موردنیاز به صورت تصادفی انتخاب شدند و در مرحله بعد، از هر یک از پایه‌های دهم، یازدهم و دوازدهم یک یا چند کلاس به صورت تصادفی انتخاب شد و تمامی دانش‌آموزان واجد شرایط کلاس‌های منتخب برای شرکت در پژوهش دعوت شدند. با توجه به استفاده از مدل‌یابی معادلات ساختاری و پیشنهاد کلاین مبنی بر مناسب بودن حجم نمونه حداقل ۲۰۰ نفر برای مدل‌های معادلات ساختاری و همچنین ضرورت در نظر گرفتن حجم نمونه کافی متناسب با تعداد متغیرهای مشاهده‌شده و پنهان مدل، حجم نمونه اولیه ۳۰۰ نفر تعیین شد. با این حال، به منظور جبران احتمال ریزش نمونه، پرسشنامه‌های ناقص و داده‌های غیرقابل استفاده و نیز افزایش دقت برآورد پارامترهای مدل، حجم نمونه به ۳۳۰ نفر افزایش یافت. ملاک‌های ورود به پژوهش شامل اشتغال به تحصیل در یکی از پایه‌های دهم، یازدهم یا دوازدهم مدارس دولتی متوسطه دوم پسرانه شهر قم در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳، قراردادن در دامنه سنی

از نظر روش‌شناختی نیز آزمون چنین الگویی نیازمند رویکردی است که بتواند روابط مستقیم و غیرمستقیم میان چند سازه را به صورت هم‌زمان ارزیابی کند. مدل‌یابی معادلات ساختاری امکان بررسی هم‌زمان روابط میان متغیرهای پنهان، ارزیابی مدل اندازه‌گیری و آزمون مسیرهای واسطه‌ای را فراهم می‌کند و برای تحلیل مدل‌های نظری چندمتغیری روشی مناسب به شمار می‌رود (Kline, 2016). استفاده از این رویکرد می‌تواند فراتر از همبستگی‌های دو متغیری، تصویری یکپارچه‌تر از چگونگی ارتباط سبک والدگری مقتدرانه، تحول من و تمایز‌یافتگی خویشتن ارائه دهد. چنین مدلی از نظر کاربردی نیز می‌تواند برای طراحی مداخلات خانواده‌محور و برنامه‌های مشاوره‌ای نوجوانان اهمیت داشته باشد؛ زیرا در صورت تأیید نقش واسطه‌ای تحول من، تقویت صرف رفتارهای مطلوب والدگری بدون توجه به فرایندهای تحولی درونی نوجوان ممکن است برای توضیح همه تفاوت‌های موجود در تمایز‌یافتگی کافی نباشد.

در مجموع، شواهد نظری و تجربی موجود نشان می‌دهند که سبک والدگری مقتدرانه می‌تواند زمینه‌ای مساعد برای رشد استقلال، خودتنظیمی، عزت‌نفس، هویت و سازگاری نوجوان فراهم کند (Du et al., 2022; Lin et al., 2024; Sun et al., 2024)، در حالی که تمایز‌یافتگی خویشتن یکی از مؤلفه‌های مهم عملکرد سالم فرد در بستر روابط نزدیک و خانوادگی است (Ramos-Luna & Oliver, 2024; Thomas et al., 2021). افزون بر این، تحول من چارچوبی برای درک سطح پیچیدگی و بلوغ سازمان شخصیت ارائه می‌دهد (Loevinger, 2014) و شواهد موجود ارتباط آن را با زمینه خانوادگی، هویت و سازگاری تحولی تأیید می‌کنند. از این رو، بررسی یک مدل واسطه‌ای می‌تواند به روشن شدن این موضوع کمک کند که آیا سبک والدگری مقتدرانه تنها به طور مستقیم با تمایز‌یافتگی خویشتن ارتباط دارد یا بخشی از این رابطه از طریق تحول ساختار «من» نوجوان تبیین می‌شود.

۱۴ تا ۱۸ سال، تمایل آگاهانه به شرکت در پژوهش و ارائه رضایت برای مشارکت با توجه به الزامات پژوهش با افراد زیر سن قانونی بود. عدم تکمیل پرسشنامه‌ها، وجود تعداد قابل توجهی سؤال بدون پاسخ، انصراف از ادامه همکاری در هر یک از مراحل پژوهش و فراهم نبودن امکان استفاده از داده‌های شرکت‌کننده به دلیل نقص جدی در پاسخ‌ها به عنوان ملاک‌های خروج در نظر گرفته شد. پیش از اجرای ابزارها، هدف کلی پژوهش و نحوه پاسخ‌گویی برای شرکت‌کنندگان توضیح داده شد و بر محرمانه ماندن اطلاعات، ناشناس بودن پاسخ‌ها، استفاده از داده‌ها صرفاً در چارچوب اهداف علمی پژوهش و اختیاری بودن ادامه مشارکت تأکید شد. پرسشنامه‌ها در شرایط نسبتاً یکسان و با رعایت دستورالعمل استاندارد هر ابزار در اختیار دانش‌آموزان قرار گرفت و پس از تکمیل، برای ورود به مرحله تحلیل آماری بررسی شدند.

برای سنجش سبک والدگری از پرسشنامه اقتدار والدینی بوری استفاده شد. این ابزار در سال ۱۹۹۱ تدوین شده و شامل ۳۰ گویه و سه خرده‌مقیاس سبک والدگری سهل‌گیرانه، مستبدانه و مقتدرانه یا مقتدر منطقی است که هر یک از خرده‌مقیاس‌ها با ۱۰ گویه سنجیده می‌شوند. فرم‌های مربوط به ارزیابی پدر و مادر از نظر محتوای گویه‌ها مشابه‌اند و تنها واژه مربوط به پدر یا مادر متناسب با فرم مورد استفاده تغییر می‌کند. پاسخ‌ها بر اساس طیف پنج‌درجه‌ای لیکرت از «شدیداً مخالفم» تا «شدیداً موافقم» نمره‌گذاری می‌شوند و به گزینه‌های پاسخ به ترتیب نمرات ۱ تا ۵ اختصاص می‌یابد. در پژوهش حاضر، با توجه به هدف مدل مفهومی، خرده‌مقیاس سبک والدگری مقتدرانه به عنوان متغیر پیش‌بین اصلی مورد استفاده قرار گرفت. در مطالعه اولیه بوری، ضریب آلفای کرونباخ برای سبک مقتدرانه ۰.۸۵، سبک مستبدانه ۰.۸۷ و سبک سهل‌گیرانه ۰.۷۴ گزارش شد و ضرایب پایایی بازآزمایی خرده‌مقیاس‌ها با فاصله زمانی دو هفته در دامنه ۰.۷۷ تا ۰.۹۲ قرار داشت. همچنین، شواهد مربوط به روایی افتراقی ابزار نشان داد که سبک‌های والدگری مستبدانه،

مقتدرانه و سهل‌گیرانه از یکدیگر تمایز مفهومی قابل قبولی دارند. نسخه فارسی این پرسشنامه توسط اسفندیاری ترجمه و متناسب با بافت فرهنگی ایران مورد استفاده قرار گرفت. روایی محتوایی نسخه فارسی بر اساس نظر متخصصان روان‌شناسی و روان‌پزشکی مطلوب گزارش شده است و ضرایب پایایی بازآزمایی آن برای سبک سهل‌گیرانه ۰.۶۹، سبک آمرانه ۰.۷۷ و سبک مقتدرانه ۰.۷۳ به دست آمده است.

برای سنجش تمایز یافتگی خویشتن از پرسشنامه تمایز یافتگی خود استفاده شد. فرم اولیه این ابزار توسط اسکورون و فریدلندر در سال ۱۹۹۸ بر اساس نظریه نظام‌های خانواده بوئن تدوین شد و نسخه تجدیدنظر شده آن توسط اسکورون و اسمیت ارائه شد. نسخه مورد استفاده در پژوهش حاضر شامل ۴۳ گویه و چهار خرده‌مقیاس واکنش‌پذیری هیجانی، جایگاه من، گریز یا بریدگی عاطفی و هم‌آمیختگی با دیگران بود. این مقیاس به ارزیابی ظرفیت فرد برای حفظ تعادل میان عملکرد هیجانی و عقلانی و نیز حفظ استقلال روان‌شناختی در عین برخورداری از ارتباط عاطفی با دیگران، به‌ویژه اعضای خانواده اصلی، می‌پردازد. پاسخ‌گویی به گویه‌ها بر اساس طیف شش‌درجه‌ای لیکرت از نمره ۱ به معنای «اصلاً در مورد من صحیح نیست» تا نمره ۶ به معنای «کاملاً در مورد من صحیح است» انجام می‌شود. خرده‌مقیاس واکنش‌پذیری هیجانی شامل ۱۱ گویه، جایگاه من شامل ۱۱ گویه، گریز عاطفی شامل ۱۲ گویه و هم‌آمیختگی با دیگران شامل ۹ گویه است. پس از اعمال نمره‌گذاری معکوس در گویه‌های مربوط، نمره بالاتر نشان‌دهنده سطح بیشتر تمایز یافتگی خویشتن است. در مطالعات روان‌سنجی، ضریب آلفای کرونباخ کل مقیاس حدود ۰.۹۲ گزارش شده و ضرایب آلفای کرونباخ خرده‌مقیاس‌های هم‌آمیختگی با دیگران، واکنش‌پذیری هیجانی، جایگاه من و گریز عاطفی نیز به ترتیب ۰.۸۶، ۰.۸۹، ۰.۸۱ و ۰.۸۴ به دست آمده‌اند. در ایران نیز این ابزار هنجاریابی شده و شواهد مناسبی از پایایی آن گزارش شده است؛

به گونه‌ای که ضریب همسانی درونی ۰.۸۳ و ضریب پایایی بازآزمایی ۰.۸۱ گزارش شده است.

برای سنجش تحول من از آزمون تکمیل جملات لووینگر استفاده شد که حاصل مطالعات جین لووینگر و همکاران او درباره مراحل تحول من و سازمان‌یافتگی شخصیت است. این ابزار نوعی آزمون تکمیل جملات نیمه‌فراکن محسوب می‌شود که به منظور شناسایی سطح تحول ساختار من بر اساس نحوه معناپردازی، تفسیر تجربه‌های فردی، روابط بین فردی، کنترل تکانه‌ها، قضاوت اخلاقی و سازمان‌دهی شناختی فرد تدوین شده است. آزمون دارای فرم‌های کوتاه و بلند و نسخه‌های متناسب با زنان و مردان است. در پژوهش حاضر از فرم کوتاه ۱۸ گویه‌ای ویژه مردان استفاده شد. هر ماده با یک واژه یا عبارت آغاز می‌شود و آزمودنی باید آن را به صورت جمله‌ای کامل ادامه دهد. برای پاسخ‌گویی محدودیت زمانی مشخصی در نظر گرفته نمی‌شود و آزمون قابلیت اجرای فردی و گروهی دارد. پاسخ‌های شرکت‌کنندگان مطابق دستورالعمل نمره‌گذاری لووینگر در یکی از سطوح تحول من طبقه‌بندی می‌شوند که شامل مراحل تکانشگر E2، خودحمایتگر E3، هم‌نوا E4، خودآگاه E5، باوجدان یا وجدان‌گرا E6، فردیت‌یافته E7، خودگردان E8 و وحدت‌یافته E9 است. در فرایند نمره‌گذاری، ابتدا هر پاسخ به طور مستقل و بر اساس ملاک‌های محتوایی دستورالعمل به یک سطح تحولی اختصاص داده می‌شود و سپس الگوی کلی پاسخ‌ها برای تعیین نمره کل تحول من مورد بررسی قرار می‌گیرد. تعیین نمره کل بر پایه قواعد استاندارد توزیع فراوانی تجمعی پاسخ‌ها انجام می‌شود و ارزیابی کلی پاسخ‌های آزمودنی نیز به عنوان یک کنترل کیفی در کنار نمره حاصل از الگوریتم نمره‌گذاری به کار می‌رود. در مواردی که میان ارزیابی کلی و نمره محاسبه‌شده اختلاف وجود داشته باشد، پاسخ‌ها مجدداً بازبینی می‌شوند تا نمره نهایی با بیشترین انطباق با معیارهای استاندارد تعیین شود. پژوهش‌های روان‌سنجی این ابزار، ارتباط معنادار نمرات آن را با

شاخص‌هایی مانند تحول اخلاقی، تحول شناختی، رشد شخصیت، روابط بین فردی و انسجام روان‌شناختی تأیید کرده‌اند و شواهد قابل‌قبولی از روایی سازه آن ارائه شده است. همچنین، در مطالعات انجام‌شده بر نمونه‌های ایرانی، ضریب آلفای کرونباخ این آزمون حدود ۰.۷۸ گزارش شده است.

داده‌های گردآوری‌شده پس از بررسی اولیه در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۷ وارد شدند و پیش از اجرای تحلیل‌های اصلی، فرایند غربالگری داده‌ها شامل بررسی داده‌های گمشده، شناسایی پاسخ‌های ناقص، بررسی داده‌های پرت و ارزیابی ویژگی‌های توزیع متغیرها انجام شد. در بخش آمار توصیفی، برای توصیف ویژگی‌های متغیرهای پژوهش از شاخص‌هایی مانند فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار، کمینه، بیشینه، چولگی و کشیدگی استفاده شد. برای بررسی روابط دو متغیری میان سبک والدگری مقتدرانه، تحول من و تمایز یافتگی خویشتن، ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شد. پیش از آزمون مدل ساختاری، مفروضه‌های آماری شامل نرمال بودن توزیع متغیرها، خطی بودن روابط، استقلال مشاهدات، نبود داده‌های پرت چندمتغیری مسئله‌ساز و نبود هم‌خطی چندگانه شدید بررسی شد. نرمال بودن تک‌متغیری با استفاده از شاخص‌های چولگی و کشیدگی و نرمال بودن چندمتغیری متناسب با الزامات مدل‌یابی معادلات ساختاری ارزیابی شد. همچنین، ساختار اندازه‌گیری سازه‌های پژوهش با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی بررسی شد و کفایت بارهای عاملی و شاخص‌های برازش مدل اندازه‌گیری مورد ارزیابی قرار گرفت. در ادامه، برای آزمون مدل مفهومی پژوهش و بررسی اثر مستقیم سبک والدگری مقتدرانه بر تمایز یافتگی خویشتن، اثر سبک والدگری مقتدرانه بر تحول من و اثر تحول من بر تمایز یافتگی خویشتن از مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده شد. نقش میانجی تحول من نیز از طریق برآورد اثر غیرمستقیم سبک والدگری مقتدرانه بر تمایز یافتگی خویشتن بررسی شد و برای آزمون معناداری اثر غیرمستقیم از روش بوت‌استرپ با ۵۰۰۰

بازنمونه‌گیری و فاصله اطمینان ۹۵ درصد استفاده شد. برازش مدل بر اساس مجموعه‌ای از شاخص‌های برازش مطلق، تطبیقی و مقتصد، از جمله نسبت مجذور کای به درجه آزادی، شاخص برازش تطبیقی، شاخص تاکر-لویس، شاخص برازش افزایشی و ریشه میانگین مربعات خطای تقریب ارزیابی شد. سطح معناداری آزمون‌های آماری ۰.۰۵ در نظر گرفته شد و ضرایب مسیر استاندارد شده برای تفسیر شدت و جهت روابط میان متغیرهای مدل گزارش شدند.

یافته‌ها

در این پژوهش ۳۳۰ دانش‌آموز پسر ۱۴ تا ۱۸ ساله شرکت داشتند. از نظر سن، ۶۰ نفر معادل ۱۸.۲ درصد ۱۴ ساله، ۶۸ نفر معادل ۲۰.۶ درصد ۱۵ ساله،

۷۲ نفر معادل ۲۱.۸ درصد ۱۶ ساله، ۶۷ نفر معادل ۲۰.۳ درصد ۱۷ ساله و ۶۳ نفر معادل ۱۹.۱ درصد ۱۸ ساله بودند؛ بنابراین، بیشترین فراوانی مربوط به دانش‌آموزان ۱۶ ساله و کمترین فراوانی مربوط به دانش‌آموزان ۱۴ ساله بود. از نظر پایه تحصیلی، ۱۱۲ نفر معادل ۳۳.۹ درصد در پایه دهم، ۱۰۷ نفر معادل ۳۲.۴ درصد در پایه یازدهم و ۱۱۱ نفر معادل ۳۳.۶ درصد در پایه دوازدهم تحصیل می‌کردند که بیشترین فراوانی مربوط به پایه دهم و کمترین فراوانی مربوط به پایه یازدهم بود. همچنین، از نظر رشته تحصیلی، ۱۴۰ نفر معادل ۴۲.۴ درصد در رشته علوم تجربی، ۹۸ نفر معادل ۲۹.۷ درصد در رشته ریاضی و فیزیک و ۹۲ نفر معادل ۲۷.۹ درصد در رشته علوم انسانی مشغول به تحصیل بودند؛ از این رو، رشته علوم تجربی بیشترین و رشته علوم انسانی کمترین فراوانی را در نمونه پژوهش به خود اختصاص دادند.

جدول ۱. توصیف آماری متغیرهای پژوهش بر اساس شاخص‌های مرکزی، پراکندگی و توزیع داده‌ها

متغیر	میانگین متغیر	میانگین کل	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
سبک والدگری مقتدرانه	۳.۴۷	۳۴.۷۰	۰.۷۸	-۰.۰۶	۰.۳۷
تمایز یافتگی خویشتن	۳.۸۳	۱۷۶.۱۸	۰.۸۰	-۰.۱۲	-۰.۰۹
تحول من	۵.۸۶	۱۰۵.۴۸	۰.۷۱	-۰.۰۴	-۰.۱۹

همان‌گونه که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، میانگین متغیر سبک والدگری مقتدرانه برابر با ۳.۴۷ و میانگین کل آن ۳۴.۷۰ با انحراف معیار ۰.۷۸ بود. میانگین تمایز یافتگی خویشتن ۳.۸۳ و میانگین کل این متغیر ۱۷۶.۱۸ با انحراف معیار ۰.۸۰ به دست آمد. همچنین، میانگین تحول من ۵.۸۶ و میانگین کل آن ۱۰۵.۴۸ با انحراف معیار ۰.۷۱ بود. مقادیر چولگی برای سبک والدگری

مقتدرانه، تمایز یافتگی خویشتن و تحول من به ترتیب -۰.۰۶، -۰.۱۲ و -۰.۰۴ و مقادیر کشیدگی نیز به ترتیب ۰.۳۷، ۰.۰۹ و ۰.۱۹ به دست آمد. قرار گرفتن تمامی مقادیر چولگی و کشیدگی در دامنه قابل قبول نشان داد که توزیع داده‌های متغیرهای پژوهش انحراف قابل توجهی از نرمال بودن نداشت و از این نظر شرایط لازم برای انجام تحلیل‌های بعدی فراهم بود.

جدول ۲. ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیر	سبک والدگری مقتدرانه	تحول من	تمایز یافتگی خویشتن
سبک والدگری مقتدرانه	۱.۰۰۰	۰.۷۲۲***	۰.۷۶۳***
تحول من	۰.۷۲۲***	۱.۰۰۰	۰.۸۱۹***
تمایز یافتگی خویشتن	۰.۷۶۳***	۰.۸۱۹***	۱.۰۰۰

یادداشت *** همبستگی در سطح ۰.۰۱ معنادار است.

مثبت و قوی میان این دو متغیر است. در مجموع، جهت مثبت تمامی ضرایب همبستگی نشان داد که افزایش سبک والدگری مقتدرانه با سطوح بالاتر تحول من و تمایز یافتگی خویشتن همراه بود و همچنین نوجوانانی که از سطح بالاتری از تحول من برخوردار بودند، تمایز یافتگی خویشتن بیشتری نیز گزارش کردند.

نتایج ماتریس همبستگی نشان داد که بین سبک والدگری مقتدرانه و تحول من رابطه مثبت و معناداری وجود داشت ($r = 0.722$, $p < 0.01$). همچنین، رابطه سبک والدگری مقتدرانه با تمایز یافتگی خویشتن مثبت و معنادار بود ($r = 0.763$, $p < 0.01$). بیشترین ضریب همبستگی میان تحول من و تمایز یافتگی خویشتن مشاهده شد ($r = 0.819$, $p < 0.01$) که بیانگر رابطه

جدول ۳. ضرایب مسیر و مقادیر معناداری روابط ساختاری مدل

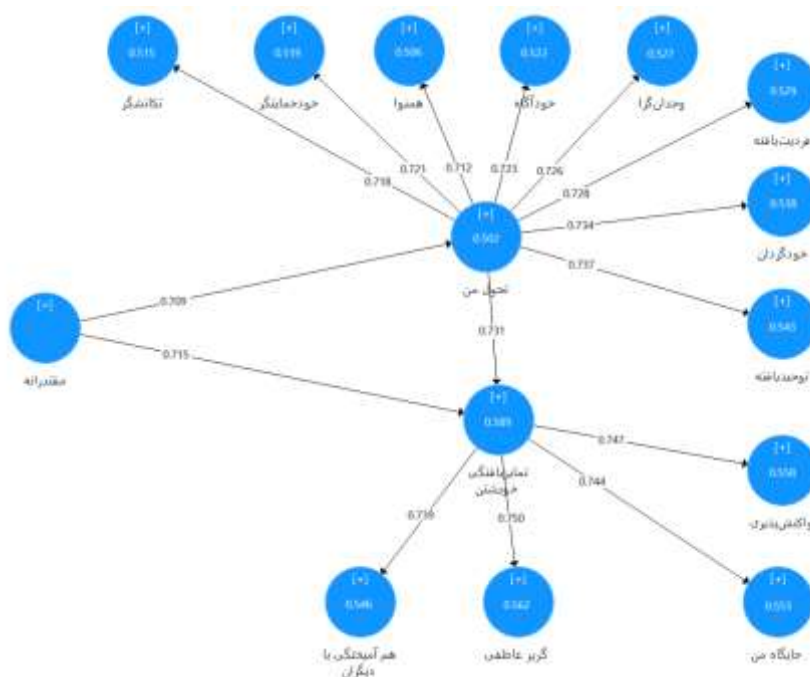
مسیر	ضریب مسیر	مقدار t	وضعیت
سبک والدگری مقتدرانه $\leftarrow$ تحول من	۰.۷۰۹	۱۸.۸۱۱	تأیید شد
سبک والدگری مقتدرانه $\leftarrow$ تمایز یافتگی خویشتن	۰.۷۱۵	۱۹.۲۸۹	تأیید شد
تحول من $\leftarrow$ تمایز یافتگی خویشتن	۰.۷۳۱	۲۰.۱۹۵	تأیید شد

بیانگر قدرت تبیین نسبتاً مطلوب مدل است. مقدار شاخص اشتراک نیز ۰.۵۶۵ به دست آمد که نشان‌دهنده میزان مطلوب واریانس مشترک میان سازه‌ها و شاخص‌های مشاهده‌شده و مؤید کفایت روایی همگرایی مدل اندازه‌گیری بود. همچنین، با استفاده از میانگین شاخص اشتراک برابر با ۰.۵۶۵ و میانگین ضریب تعیین برابر با ۰.۵۳۶، مقدار شاخص نیکویی برازش مدل از رابطه $GOF = \sqrt{0.565 \times 0.536}$ برابر با ۰.۵۵۰ محاسبه شد. از آنجا که این مقدار بیشتر از ملاک ۰.۳۶ است، می‌توان برازش کلی مدل را مناسب ارزیابی کرد. مقدار شاخص ارتباط پیش‌بین Q^2 نیز برابر با ۰.۲۳۸ به دست آمد که با توجه به ملاک‌های ۰.۰۲، ۰.۱۵ و ۰.۳۵ برای قدرت پیش‌بینی ضعیف، متوسط و قوی، نشان‌دهنده قدرت پیش‌بینی متوسط و قابل قبول مدل بود. علاوه بر این، مقدار شاخص NFI برابر با ۰.۹۵۶ محاسبه شد که با قرارگرفتن بالاتر از مقدار ملاک ۰.۹۰، نشان‌دهنده برازش مطلوب مدل بود. همچنین، بارهای عاملی تمامی متغیرهای آشکار بیشتر از ۰.۴۰ و مقادیر t مربوط به آنها بیشتر از ۱.۹۶ بود که معناداری بارهای عاملی و کفایت مدل اندازه‌گیری را تأیید کرد. در مجموع، مجموعه شاخص‌های به‌دست‌آمده نشان داد که مدل ساختاری

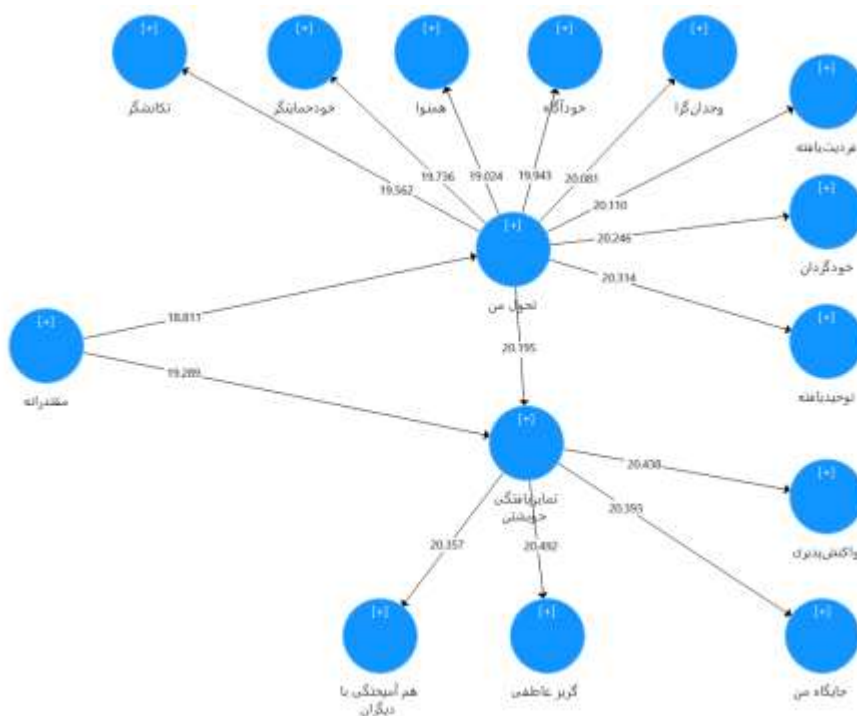
نتایج ضرایب مسیر نشان داد که سبک والدگری مقتدرانه دارای اثر مثبت و معناداری بر تحول من بود؛ به‌گونه‌ای که ضریب مسیر استاندارد این رابطه ۰.۷۰۹ و مقدار t برابر با ۱۸.۸۱۱ به دست آمد. همچنین، اثر مستقیم سبک والدگری مقتدرانه بر تمایز یافتگی خویشتن مثبت و معنادار بود و ضریب مسیر ۰.۷۱۵ با مقدار t برابر با ۱۹.۲۸۹ به دست آمد. افزون بر این، تحول من نیز اثر مثبت و معناداری بر تمایز یافتگی خویشتن داشت و ضریب مسیر این رابطه برابر با ۰.۷۳۱ و مقدار t برابر با ۲۰.۱۹۵ بود. با توجه به اینکه مقدار t در تمامی مسیرهای ساختاری بیشتر از ۱.۹۶ بود، تمامی روابط مستقیم مدل در سطح ۰.۰۵ معنادار و مورد تأیید قرار گرفتند. در میان مسیرهای بررسی‌شده، بیشترین ضریب مسیر مربوط به اثر تحول من بر تمایز یافتگی خویشتن بود که اهمیت این متغیر را در تبیین تمایز یافتگی خویشتن نوجوانان نشان می‌دهد. برای ارزیابی کیفیت و برازش مدل ساختاری، از شاخص‌های ضریب تعیین، اشتراک، نیکویی برازش، ارتباط پیش‌بین و NFI استفاده شد. مقدار ضریب تعیین تمایز یافتگی خویشتن برابر با $R^2 = 0.589$ به دست آمد که نشان می‌دهد متغیرهای پیش‌بین مدل توانسته‌اند ۵۸.۹ درصد از واریانس تمایز یافتگی خویشتن را تبیین کنند و بر اساس ملاک‌های متداول، این مقدار

پیشنهادهای از قدرت تبیین و پیش‌بینی قابل قبول و برازش کلی مطلوبی در نمونه

مورد بررسی برخوردار بود.

شکل ۱. مدل نهایی پژوهش در حالت ضرایب استاندارد

شکل ۲. مدل نهایی پژوهش در حالت ضرایب t

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی تمایز یافتگی خویشتن بر اساس سبک والدگری مقتدرانه با نقش میانجی تحول من در نوجوانان انجام شد. نتایج نشان داد که سبک والدگری مقتدرانه با تحول من رابطه مثبت و معناداری دارد، سبک والدگری مقتدرانه به‌طور مستقیم تمایز یافتگی خویشتن را به‌صورت مثبت و معنادار پیش‌بینی می‌کند و تحول من نیز دارای اثر مثبت و معناداری بر تمایز یافتگی خویشتن است. همچنین، ضرایب همبستگی نشان دادند که میان هر سه متغیر اصلی پژوهش روابط مثبت و نسبتاً قوی وجود دارد؛ به‌طوری‌که بیشترین همبستگی میان تحول من و تمایز یافتگی خویشتن مشاهده شد. افزون بر این، مقدار ضریب تعیین تمایز یافتگی خویشتن نشان داد که متغیرهای پیش‌بین مدل بخش قابل‌توجهی از واریانس این سازه را تبیین می‌کنند و شاخص‌های برازش نیز از کفایت مدل پیشنهادی حمایت کردند. این الگو در مجموع نشان می‌دهد که کیفیت والدگری مقتدرانه می‌تواند نه‌تنها مستقیماً با سطح تمایز یافتگی نوجوان مرتبط باشد، بلکه از طریق فرایندهای درونی‌تر مرتبط با رشد و سازمان‌یافتگی ساختار «من» نیز با این سازه ارتباط پیدا کند.

نخستین یافته پژوهش نشان داد که سبک والدگری مقتدرانه اثر مثبت و معناداری بر تحول من دارد. این یافته با مجموعه‌ای از پژوهش‌هایی همسو است که بر نقش کیفیت محیط خانوادگی در رشد هویت، استقلال روان‌شناختی و ساختارهای مرتبط با «من» تأکید کرده‌اند. برای نمونه، یافته‌های مربوط به رابطه شیوه‌های فرزندپروری با هویت من نشان داده‌اند که تجربه نوجوان از سبک‌های تربیتی والدین می‌تواند با سطوح متفاوتی از رشد هویت و سازمان‌یافتگی روان‌شناختی او همراه باشد (Ding et al., 2024). همچنین، کیفیت هم‌والدگری مثبت و روابط خانوادگی با رشد هویت من نوجوانان مرتبط گزارش شده است (Ji et al., 2023). در پژوهش دیگری نیز نشان

داده شد که سبک‌های والدگری از طریق تأمین نیازهای روان‌شناختی با تحول هویت و سازگاری فرد ارتباط دارند (Cordeiro et al., 2018). یافته‌های داخلی نیز این جهت کلی را تأیید می‌کنند؛ به‌گونه‌ای که تفاوت در سبک‌های والدگری با قدرت من فرزندان مرتبط دانسته شده است (Besharat, 2015) و سبک‌های هویت نیز در رابطه میان ادراک از شیوه‌های والدگری و پیامدهای روان‌شناختی نقش واسطه‌ای ایفا کرده‌اند (Bayrami et al., 2024).

تبیین این یافته را می‌توان بر اساس ماهیت سبک والدگری مقتدرانه انجام داد. در این سبک، والدین هم‌زمان دو مؤلفه مهم یعنی حمایت عاطفی و ساختاردهی رفتاری را فراهم می‌کنند. نوجوان در چنین محیطی از یک سو با قواعد و انتظارات روشن مواجه است و از سوی دیگر، امکان ابراز دیدگاه، مشارکت در تصمیم‌گیری، تجربه استقلال و دریافت پاسخ عاطفی مناسب را دارد. چنین تعادلی می‌تواند فرصت لازم برای گذار از شیوه‌های ساده‌تر و وابسته‌تر سازمان‌دهی تجربه به سطوح پیچیده‌تر خودآگاهی، مسئولیت‌پذیری و خودگردانی را فراهم سازد. از منظر نظریه تحول من، رشد ساختار «من» با افزایش پیچیدگی در معنای تجربه‌ها، درک چندجانبه روابط و توانایی پذیرش مسئولیت شخصی همراه است (Loevinger, 2014). بنابراین، محیط تربیتی مقتدرانه که در آن نوجوان نه کاملاً تحت کنترل قرار می‌گیرد و نه به حال خود رها می‌شود، می‌تواند زمینه مناسبی برای شکل‌گیری این ظرفیت‌ها فراهم کند. یافته‌های مربوط به ارتباط والدگری مثبت با خودتنظیمی، عزت‌نفس و پشتکار تحصیلی نیز این تبیین را تقویت می‌کنند؛ زیرا این متغیرها همگی نشان‌دهنده سطوح بالاتر سازمان‌یافتگی خود و کنترل درونی هستند (Du et al., 2022; Lin et al., 2024).

یافته دوم پژوهش نشان داد که سبک والدگری مقتدرانه اثر مستقیم مثبت و معناداری بر تمایز یافتگی خویشتن دارد. این نتیجه با پژوهش‌های متعددی که ارتباط سبک‌های والدگری و تمایز یافتگی را بررسی کرده‌اند همسو است.

فرهنگی مختلف تأیید شده است (Pinquart & Kauser, 2018). در نتیجه، می‌توان گفت سبک مقتدرانه از طریق ایجاد هم‌زمان احساس امنیت و استقلال، شرایط لازم را برای رشد تمایز یافتگی فراهم می‌کند.

یافته سوم نشان داد که تحول من اثر مثبت و معناداری بر تمایز یافتگی خویش‌نشان دارد و این مسیر در میان روابط ساختاری مدل دارای ضریب بالایی بود. این یافته از نظر نظری قابل انتظار است؛ زیرا تحول من و تمایز یافتگی هر دو به رشد ساختارهای درونی شخصیت و افزایش ظرفیت تنظیم تجربه‌های هیجانی و بین‌فردی اشاره دارند. تحول من بیانگر سطح پیچیدگی، خودآگاهی و سازمان‌یافتگی فرد در فهم خود و دیگران است (Loevinger, 2014)، در حالی که تمایز یافتگی نشان می‌دهد فرد تا چه اندازه می‌تواند میان هیجان و شناخت، و نیز میان وابستگی و استقلال تعادل برقرار کند. بر همین اساس، هرچه ساختار «من» پیچیده‌تر و بالغ‌تر شود، انتظار می‌رود فرد در موقعیت‌های عاطفی نیز کمتر واکنش‌پذیر، کمتر وابسته و در حفظ موضع شخصی خود توانا تر باشد. ارتباط تحول من با تصمیم‌گیری اخلاقی، قضاوت و پردازش مسائل پیچیده نیز در مطالعات پیشین گزارش شده است (Lambie et al., 2011) که می‌تواند پشتوانه‌ای برای این تبیین باشد.

یافته حاضر همچنین با پژوهش‌هایی همسو است که تحول من، هویت و تمایز یافتگی را در یک چارچوب تحولی به هم مرتبط کرده‌اند. پژوهش‌های مربوط به تغییرات تحول من از نوجوانی تا بزرگسالی نوظهور نشان داده‌اند که افزایش سطح تحول من با تغییر در راهبردهای مقابله‌ای و کاهش برخی نشانه‌های روان‌شناختی همراه است (Syed & Seiffge-Krenke, 2015). همچنین، تغییرات در روابط بین‌فردی و تحول من در دوران نوجوانی به‌صورت مرتبط با یکدیگر توصیف شده‌اند (Rogers, 2013). از سوی دیگر، ارتباط هویت، سبک والدگری و تمایز یافتگی نیز در نوجوانان گزارش شده است (Ragelienė & Justickis, 2016). در مطالعات داخلی نیز تحول

در مطالعات داخلی، رابطه میان سبک‌های والدگری پدر و مادر و تمایز یافتگی خویش‌نشان گزارش شده است (Lotfifarghi & Zahra, 2014) و همچنین ارتباط میان سبک والدگری، خودپنداره و تمایز یافتگی در دانش‌آموزان دبیرستانی مورد تأیید قرار گرفته است (Beheshti-Rouy et al., 2012; Rafahi & Rafahi, 2014). یافته‌های جدیدتر نیز نشان داده‌اند که تمایز یافتگی می‌تواند در پیوند میان سبک‌های والدگری ادراک‌شده و تعارض والد - نوجوان نقش مهمی داشته باشد (Allahdad & Abolhasani, 2025). همچنین، در مدل‌های مرتبط با کیفیت رابطه والد - فرزند و بحران هویت نوجوان، تمایز یافتگی به‌عنوان یکی از سازوکارهای واسطه‌ای مطرح شده است (Jafari et al., 2024). این شواهد نشان می‌دهد که کیفیت رابطه تربیتی والدین با ظرفیت نوجوان برای حفظ استقلال هیجانی و شناختی در روابط نزدیک ارتباط دارد.

از نظر مفهومی، سبک والدگری مقتدرانه می‌تواند از چند مسیر تمایز یافتگی خویش‌نشان را تقویت کند. نخست، گرمی و پاسخ‌دهی والدین به نوجوان این پیام را منتقل می‌کند که او می‌تواند بدون ترس از طردشدن، نیازها و دیدگاه‌های مستقل خود را بیان کند. دوم، وجود حدود روشن و انتظارات منطقی به نوجوان کمک می‌کند تا میان خواسته‌های شخصی، مسئولیت‌های اجتماعی و الزامات رابطه تعادل ایجاد کند. سوم، گفت‌وگو و استدلال به‌جای کنترل تحمیلی، ظرفیت نوجوان را برای تنظیم هیجان، تحمل اختلاف نظر و حفظ موضع شخصی افزایش می‌دهد. این ویژگی‌ها مستقیماً با مفهوم تمایز یافتگی همخوانی دارند؛ زیرا فرد تمایز یافته می‌تواند در عین حفظ صمیمیت، استقلال روان‌شناختی خود را نیز نگه دارد. پژوهش‌های مرتبط با سبک‌های والدگری نیز نشان داده‌اند که پیامدهای رفتاری و هیجانی نوجوانان در شرایط والدگری مقتدرانه معمولاً مطلوب‌تر است (Sun et al., 2024) و ارتباط سبک‌های والدگری با مشکلات رفتاری و تحصیلی نیز در بافت‌های

- من و تمایز یافتگی به عنوان دو سازه مرتبط با کیفیت عملکرد روان شناختی بررسی شده اند (Hosseini & Kachouei, 2021). بنابراین، این نتیجه که تحول من سطح بالاتری از تمایز یافتگی خویشتن را پیش بینی می کند، با منطق تحولی و شواهد تجربی موجود سازگار است.
- یافته های پژوهش همچنین از این دیدگاه حمایت می کنند که تحول من می تواند سازوکاری واسطه ای در رابطه میان سبک والدگری مقتدرانه و تمایز یافتگی خویشتن باشد. اگرچه در داده های گزارش شده این پژوهش مسیرهای مستقیم بررسی شده اند، الگوی ضرایب نشان می دهد که سبک والدگری مقتدرانه هم با تحول من و هم با تمایز یافتگی رابطه قوی دارد و تحول من نیز به طور معناداری تمایز یافتگی را پیش بینی می کند. چنین الگویی با مطالعاتی سازگار است که نشان داده اند پیامدهای سبک والدگری اغلب از طریق فرایندهای درونی و هویتی انتقال می یابند. برای مثال، ارضای نیازهای روان شناختی و عزت نفس به عنوان واسطه رابطه والدگری مثبت و پیامدهای رشد نوجوان معرفی شده اند (Du et al., 2022; Sepehrian Azar et al., 2013). همچنین، سبک های هویت و نگرش های روان شناختی در روابط بین شیوه های والدگری و پیامدهای نوجوان نقش میانجی داشته اند (Bayrami et al., 2024; Ding et al., 2024). از این منظر، می توان انتظار داشت که والدگری مقتدرانه ابتدا زمینه رشد ساختار «من» را فراهم کند و این رشد سپس ظرفیت نوجوان را برای تمایز هیجانی و شناختی افزایش دهد.
- یافته مربوط به همبستگی قوی تحول من و تمایز یافتگی خویشتن نیز شایان توجه است. این ارتباط نشان می دهد که نوجوانانی که در سطح بالاتری از تحول ساختار من قرار دارند، احتمالاً در مدیریت روابط عاطفی، حفظ موضع فردی و تنظیم پاسخ های هیجانی نیز توانمندتر هستند. این نتیجه با پژوهش هایی که تمایز یافتگی را با متغیرهایی مانند عزت نفس، هوش هیجانی و سلامت روان مرتبط دانسته اند همخوان است (Ramos-Luna & Oliver, 2021; Thomas et al., 2024). همچنین، فراتحلیل مطالعات ایرانی نشان داده است که تمایز یافتگی یکی از سازه های مهم و پرکاربرد در تبیین عملکرد فردی و خانوادگی است (Seyedmajidi et al., 2023). از آنجا که تحول من نیز به سطح پیچیدگی سازمان روانی فرد اشاره دارد، همبستگی بالای این دو سازه می تواند نشان دهنده وجود یک بنیان تحولی مشترک در رشد استقلال، خودآگاهی و تنظیم روابط باشد.
- همچنین، نتایج برازش مدل نشان داد که متغیرهای وارد شده در مدل توانسته اند بخش قابل توجهی از واریانس تمایز یافتگی خویشتن را تبیین کنند. مقدار R^2 نشان داد که سبک والدگری مقتدرانه و تحول من در کنار یکدیگر قدرت تبیینی قابل قبولی برای تمایز یافتگی دارند. همچنین، مقادیر GOF ، Q^2 و NFI از برازش کلی مناسب و قدرت پیش بینی قابل قبول مدل حمایت کردند. این نتیجه از نظر روش شناختی اهمیت دارد؛ زیرا نشان می دهد ترکیب یک متغیر خانوادگی و یک متغیر تحولی درون فردی می تواند چارچوب نسبتاً مناسبی برای تبیین تمایز یافتگی خویشتن فراهم کند. مدلیابی معادلات ساختاری نیز برای آزمون چنین روابط چندگانه ای مناسب است، زیرا امکان بررسی هم زمان مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم را فراهم می کند (Kline, 2016). بنابراین، یافته های مدل نشان می دهند که تبیین تمایز یافتگی نوجوانان صرفاً با تمرکز بر خانواده یا صرفاً با تمرکز بر ویژگی های فردی کامل نیست و رویکردی تلفیقی می تواند تصویر جامع تری ارائه دهد.
- با توجه به نتایج پژوهش، می توان گفت سبک والدگری مقتدرانه به احتمال زیاد از طریق فراهم کردن محیطی متعادل برای رشد استقلال و تعلق، به رشد بهتر ساختار «من» و تمایز یافتگی نوجوان کمک می کند. این برداشت با پژوهش هایی که والدگری مثبت را با خودتنظیمی، بهزیستی و پیامدهای رفتاری مطلوب تر مرتبط دانسته اند همسو است (Francis et al., 2021; Lin et al., 2024; Sun et al., 2024). همچنین، تأثیر سبک های والدگری

بر پیامدهای روان‌شناختی ممکن است بسته به عوامل فرهنگی متفاوت باشد (Haslam et al., 2020)؛ بنابراین، مشاهده این روابط در نمونه نوجوانان ایرانی اهمیت ویژه‌ای دارد. از سوی دیگر، یافته‌های مربوط به نقش تمایز یافتگی و تحول من نشان می‌دهد که رشد نوجوان در بستری رخ می‌دهد که روابط خانوادگی و تحول ساختارهای درونی شخصیت به‌طور متقابل با یکدیگر ارتباط دارند. در نتیجه، مداخلاتی که هم‌زمان بر بهبود کیفیت تعامل والد - نوجوان و تقویت رشد روان‌شناختی نوجوان تمرکز داشته باشند، می‌توانند از نظر نظری و عملی دارای اهمیت باشند.

یکی از محدودیت‌های پژوهش حاضر آن است که مطالعه بر دانش‌آموزان پسر مدارس دولتی متوسطه دوم شهر قم انجام شد و به همین دلیل تعمیم نتایج به دختران، نوجوانان سایر شهرها، دانش‌آموزان مدارس غیردولتی و نوجوانان خارج از نظام آموزشی باید با احتیاط صورت گیرد. همچنین، بخش عمده داده‌ها بر اساس ابزارهای خودگزارشی گردآوری شد و بنابراین احتمال تأثیر سوگیری پاسخ‌دهی، مطلوبیت اجتماعی و تفاوت در درک گویه‌ها وجود دارد. ماهیت مقطعی پژوهش نیز امکان استنباط روابط علی قطعی میان سبک والدگری مقتدرانه، تحول من و تمایز یافتگی خویشتن را محدود می‌کند. افزون بر این، سبک والدگری بر اساس ادراک نوجوانان سنجیده شد و گزارش مستقیم والدین یا مشاهده تعاملات واقعی والد - فرزند در دسترس نبود. همچنین، متغیرهایی مانند وضعیت اقتصادی - اجتماعی خانواده، کیفیت رابطه زناشویی والدین، ساختار خانواده، سلامت روان والدین و خلق‌وخو یا ویژگی‌های شخصیتی نوجوان می‌توانند بر روابط میان متغیرهای اصلی اثرگذار باشند که در مدل حاضر به‌طور مستقیم کنترل نشدند.

پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده این مدل در نمونه‌های متنوع‌تر شامل دختران و پسران، گروه‌های سنی مختلف، مناطق فرهنگی و جغرافیایی متفاوت و مدارس دولتی و غیردولتی بررسی شود. استفاده از طرح‌های طولی

می‌تواند به روشن‌تر شدن جهت روابط و نحوه تغییر سبک والدگری ادراک‌شده، تحول من و تمایز یافتگی در گذر زمان کمک کند. همچنین، اجرای پژوهش‌های چندمنبعی با استفاده هم‌زمان از گزارش نوجوان، والدین و معلمان و نیز مشاهده مستقیم تعاملات خانوادگی می‌تواند اعتبار یافته‌ها را افزایش دهد. پیشنهاد می‌شود در مدل‌های آینده متغیرهایی مانند تنظیم هیجان، عزت‌نفس، هویت، دلبستگی، تعارض والد - نوجوان، خودکارآمدی و حمایت اجتماعی نیز به‌عنوان میانجی یا تعدیل‌گر بررسی شوند. مقایسه مدل در خانواده‌های دارای ساختارهای متفاوت و نیز استفاده از مدل‌های چندگروهی می‌تواند نشان دهد که آیا روابط ساختاری میان متغیرها در گروه‌های مختلف یکسان است یا خیر.

از نظر کاربردی، نتایج پژوهش می‌تواند مبنایی برای طراحی برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌ای ویژه والدین و نوجوانان باشد. به والدین می‌توان آموزش داد که چگونه ضمن حفظ قوانین و انتظارات روشن، فرصت انتخاب، گفت‌وگو و ابراز نظر را برای نوجوان فراهم کنند و از شیوه‌های کنترل افراطی یا سهل‌گیری بیش از حد پرهیز نمایند. مشاوران مدارس نیز می‌توانند در برنامه‌های رشد فردی نوجوانان بر مهارت‌هایی مانند خودآگاهی، تصمیم‌گیری مستقل، تنظیم هیجان، تحمل تعارض، مسئولیت‌پذیری و حفظ مرزهای روان‌شناختی در روابط تمرکز کنند. همچنین، طراحی کارگاه‌های مشترک والد - نوجوان با محور گفت‌وگوی سازنده، حل تعارض و افزایش استقلال متناسب با سن می‌تواند به تقویت هم‌زمان کیفیت رابطه خانوادگی، تحول من و تمایز یافتگی خویشتن کمک کند.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

حمایت مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازن و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

تشکر و قدردانی

از تمامی کسانی که در طی مراحل این پژوهش یاری رساندند تشکر و

قدردانی می‌گردد.

References

- Du, W., Jian, M., Hua, F., & Qi, S. (2022). Influence of Positive Parenting Styles on Self-Regulated Learning in Chinese Adolescents: Testing the Mediating Effects of Self-Esteem. *Applied Research in Quality of Life*, 17(5), 2619-2635. <https://doi.org/10.1007/s11482-021-09985-9>
- Francis, A., Pai, M. S., & Badagabettu, S. (2021). Psychological Well-Being and Perceived Parenting Style among Adolescents. *Comprehensive Child and Adolescent Nursing*, 44(2), 134-143. <https://doi.org/10.1080/24694193.2020.1743796>
- Haslam, D., Poniman, C., Filus, A., Sumargi, A., & Boediman, L. (2020). Parenting Style, Child Emotion Regulation and Behavioral Problems: The Moderating Role of Cultural Values in Australia and Indonesia. *Marriage & Family Review*, 56(4), 320-342. <https://doi.org/10.1080/01494929.2020.1712573>
- Hosseini, A. S., & Kachouei, M. (2021). *Comparison of Marital Satisfaction, Ego Development, and Self-Differentiation among Women with Early Marriage and Women Married at the Usual Age* University of Science and Culture].
- Houshyari, J., & Akrami, R. (2024). Predicting Parenting Style Based on Differentiation with the Mediating Role of Emotional Processing.
- Jafari, R., Akrami, N., & Mehrabi, H. A. (2024). Developing a Model Based on the Quality of the Relationship with Parents and the Parent-Child Relationship with Identity Crisis in Adolescents Considering the Mediating Roles of Self-Esteem, Interpersonal Problems, and Differentiation. *Clinical Psychology Achievements*.
- Ji, W., Lan, R. M., Ma, P., Zhang, H., & Fan, L. (2023). Maternal Positive Coparenting and Adolescent Ego-Identity: The Chain Mediating Role of Fathers' Marital Satisfaction and Adolescent Peer Relationships. *Frontiers in psychology*, 14(1227941). <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1227941>
- Kline, R. B. (2016). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling* (4 ed.). Guilford Press.
- Kuppens, S., & Ceulemans, E. (2019). Parenting Styles: A Closer Look at a Well-Known Concept. *Journal of Child and Family Studies*, 28(1), 168-181. <https://doi.org/10.1007/s10826-018-1242-x>
- Lambie, G. W., Ieva, K. P., Mullen, P. R., & Hayes, B. G. (2011). Ego Development, Ethical Decision-Making, and Legal and Ethical Knowledge in School Counselors. *Journal of Adult Development*, 18, 50-59. <https://doi.org/10.1007/s10804-010-9105-8>
- Lin, W., Liu, J., Xiang, S., Cai, J., Xu, J., & Lian, R. (2024). The Relationship between a Positive Parenting Style and Chinese Adolescents' Academic Grit: A Parallel Mediating Model. *Current Psychology*, 43(1), 272-280. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-04249-1>
- Loevinger, J. (2014). *Measuring Ego Development*. Psychology Press.
- Lotfifarghi, M., & Zahrakar, K. (2014). The Relationship between Father and Mother Parenting Styles and Self-Differentiation.
- Mohammadi, J. (2022). Predicting Anxiety Disorders Based on Parents' Parenting Styles and Differentiation in Adolescents.
- Mozas-Alonso, M., Oliver, J., & Berástegui, A. (2022). Differentiation of Self and Its Relationship with Marital Satisfaction and Parenting Styles in a Spanish Sample of Adolescents' Parents. *PLoS One*, 17(3), e0265436. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0265436>
- Allahdad, R., & Abolhasani, Z. (2025). The Mediating Role of Adolescent Differentiation in the Relationship between Perceived Parenting Styles and Parent-Adolescent Conflict. *Research in Child and Adolescent Counseling*, 3, 111-128.
- Bayrami, M., Marouf-Soufian, A., Abousaeidi-Jirfti, S., & Bakhshipour Roudsari, A. (2024). The Mediating Role of Identity Styles in the Relationship between Perceived Parenting Practices and Gender Stereotypes among Graduate Students. *Social Psychology Research*, 14(54), 99-112.
- Beheshti-Rouy, N., Ghaderi, Z., & Rafahi, Z. (2012). *The Relationship between Parenting Styles, Self-Concept, and Differentiation of Secondary School Students in Yasuj Islamic Azad University, Marvdasht Branch*.
- Besharat, M. A. (2015). Comparison between Parenting Styles and Children's Ego Strength. *Rooyesh-e-Ravanshenasi Journal*, 4(1), 109-126.
- Besharat, M. A., Azizi, K., & Poursharifi, H. (2011). The Relationship between Parents' Parenting Styles and Children's Perfectionism in a Sample of Iranian Families. *Family Research*, 7(26).
- Cordeiro, P. M. G., Paixão, M. P., Lens, W., Lacante, M., & Luyckx, K. (2018). Parenting Styles, Identity Development, and Adjustment in Career Transitions: The Mediating Role of Psychological Needs. *Journal of Career Development*, 45(1), 83-97. <https://doi.org/10.1177/0894845316672742>
- Ding, Y., Sun, C., & Dong, B. (2024). Effect of Parental Rearing Styles on Adolescent Ego Identity: The Mediating Role of Involuntary Attitudes. *Frontiers in psychology*, 14(1292718). <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1292718>

- Narimani, M., & Parnian Khooy, M. (2021). The Role of Ego Strength and Parenting Styles in Predicting Vulnerability to Addiction with the Mediating Role of Emotional Repression in Male Adolescents. *Scientific Quarterly Research on Addiction*, 15(61), 145-166. <https://doi.org/10.52547/etiadjpajohi.15.61.145>
- O'Fallon, T., Polissar, N., Neradilek, M. B., & Murray, T. (2020). The Validation of a New Scoring Method for Assessing Ego Development Based on Three Dimensions of Language. *Heliyon*, 6(3), e03472. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2020.e03472>
- Pinquart, M., & Kauser, R. (2018). Do the Associations of Parenting Styles with Behavior Problems and Academic Achievement Vary by Culture? Results from a Meta-Analysis. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 24(1), 75-100. <https://doi.org/10.1037/cdp0000149>
- Rafahi, N., & Rafahi, Z. (2014). The Relationship between Parenting Styles, Self-Concept, and Differentiation of High School Students in Shiraz.
- Ragelienė, T., & Justickis, V. (2016). Interrelations of Adolescent's Identity Development, Differentiation of Self and Parenting Style. *Psichologija*, 53, 24-43. <https://doi.org/10.15388/Psichol.2016.53.10030>
- Ramos-Luna, M. E., & Oliver, J. (2024). Relationship between Differentiation of Self, Emotional Intelligence and Self-Esteem in a Spanish Sample. *Current Psychology*, 43(8), 6797-6806. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-04822-8>
- Rogers, A. G. (2013). Understanding Changes in Girls' Relationships and in Ego Development: Three Studies of Adolescent Girls. In (pp. 145-159). Psychology Press.
- Sepehrian Azar, F., Amani Sari Beglou, J., & Mahmoudi, H. (2013). Adolescent Self-Esteem and Parenting Styles: The Mediating Role of Basic Psychological Need Satisfaction. *Behavioral Sciences*, 7(2), 151-158.
- Seyedmajidi, S., Salehi, K., Madani, Y., & Shahmoradi, S. (2023). A Meta-Analysis of Self-Differentiation Studies in Iranian Families. 101-116.
- Smetana, J. G. (2017). Current Research on Parenting Styles, Dimensions, and Beliefs. *Current opinion in psychology*, 15, 19-25. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2017.02.012>
- Sun, L., Li, A., Chen, M., Li, L., Zhao, Y., Zhu, A., & Hu, P. (2024). Mediating and Moderating Effects of Authoritative Parenting Styles on Adolescent Behavioral Problems. *Frontiers in psychology*, 15(1336354). <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1336354>
- Syed, M., & Seiffge-Krenke, I. (2015). Change in Ego Development, Coping, and Symptomatology from Adolescence to Emerging Adulthood. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 41, 110-119. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2015.09.003>
- Thomas, R., Shelley-Tremblay, J., & Joanning, H. (2021). Anxiety Explains Self-Differentiation: Implications for Bowenian Approaches to Marriage and Family Therapy. *The American Journal of Family Therapy*, 49(5), 534-549. <https://doi.org/10.1080/01926187.2020.1841586>